

UNDERVISNINGSMATERIAL 6

Beskrivning: Utdrag ur ett brev daterat den 26 december 1863 från Jozef Kostlan, bosatt i Iowa, USA, som berättar om sin resa till släktingar i Böhmen (i dag i Tjeckien)

Det var över fyra hundra själar på vår resa. Dagen därpå började det kränga så obehagligt att vi inte kunde falla i sömn, och drygt hälften av oss tappade andan eller kastade upp. Matroserna, dvs. sjömännen, spikade och band fast reskoffertarna vid posterna så att de inte välte omkull. Först då gick det upp för oss att efter värre tider stundade, men vi tackar gud för att överresan gick bra. Men det var alltid en dag eller två när det krängde, men sedan var det lugnt igen.

Detta pågick i två och en halv vecka, men därefter var det bra ända till slutet. Min dåliga mage och kropps-konstitution beredde mig svårigheter i ytterligare tre och en halv vecka, så pass att jag ej kunde äta, och så fort jag reste på huvudet började det snurra, och det vände sig i magen på mig, men jag vände mig vid detta och maten smakade gott igen. Francek var även han illa därän, men inte så länge som jag. Anna och Krystýna blev också liggande i ungefär fyra dagar, men de kastade i varje fall inte upp och var inte så illamående. Jozífek och Anička kräktes ideligen. Det är så det är på ett skepp – rädsla och stank, törst och hunger.

Källa: Immigration History Research Centre, Universitetet i Minnesota

Beskrivning: Utdrag ur ett brev daterat 24 april 1891 från Marcianna Dwiatkowska, bosatt i Philadelphia, USA, till sin dotter i Polen med instruktioner om hur man reser till USA

När du reser, kära dotter, köp då inte någon arrak inför resan, utan köp bara några skålar, en liten kanna och en liten kopp. När du kommer till Hamburg kommer ombuden vilja ha ganska mycket penningar av dig. Även om du har dem, ge dem inte något. Säg bara att dina biljetter redan är betalade; ”mor min har betalat”. Om de obönhörligen inte ger vika, betala då som mest två mark. Rörande återstoden, tala inte om för någon enda vad du har. Varje plagg du äger, ta det med, även din vardagssjal, för det kommer väl till pass ombord på oceanångaren. På detta sätt sliter du inte ut det nya, för du behöver det här i Amerika, liksom hemma i Polen. Nu, kära dotter, om du sålt fjäderbolstren men inte kuddarna, ta då kuddarna med dig ... köp dig ett par skor med knappar, om du har bra sådana, köp då inga. Oroa dig inte över pengar, för jag har skickat dig lite till Karpińska där du även finner ångbåtsbiljetten, det vill säga i Golub, jag skickar dig 24 mark så att du har tillräckligt. Nu, kära dotter, ge dig av på resan med Guds hjälp, förbered dina trosbekännelser, för det är en fasansfull resa. Du kommer att behöva ta dig över många tusen kilometer av vatten, men räds ingenting. Bär alltid Gud i ditt hjärta och Gud kommer att föra dig lyckligt och väl till mig. Mor

Källa: Johnstown Area Heritage Association

Beskrivning: Utdrag ur ett brev daterat den 10 februari 1891 från Julian Kszeszowski till en vän i Polen, med en beskrivning av hur man arbetar i USA

Här väljer de ut arbetare som de väljer och vrakar bland djuren på marknaden i det gamla landet, eller som de väljer rekryter till armén – bara de är starka och friska; det är så de behandlar människor. Men det stämmer att om en man är stark, ung, frisk och **arbetsam**, då kan han tjäna 100 rubel i månaden. Men han måste även veta hur man talar amerikanska. Man kan tjäna en rubel här mycket fortare än man kan tjäna en halv rubel under en hel sommar där [i Polen]. Och man når icke sitt mål raskt, för man talar ej språket, och det är av stor vikt för envar. Men om någon önskade och om han hade råd, skall han icke räddas att komma. Men han måste vara stark och handlingskraftig, och han måste bo i ett gott grannskap, ha en bra adress och ha någon han känner så att han inte behöver överleva som jag har måst ... Amerika är det rikaste landet [i världen], men all dess rikedom finns i marken; därför är arbetet så tungt överallt [här] ... Men envar må komma hit utan att tveka och tjäna en grosz fortare här än där. Julian

Källa: [Johnstown Area Heritage Association](#)

Beskrivning: Utdrag ur ett brev daterat 4 april 1938 från en finsk kvinna vid namn Saimi, bosatt i Ohio, USA, till hennes syster i Finland

Kära syster,

många gånger har jag fattat pennan i min hand och lagt en bit papper framför mig för att svara på ditt brev, men jag har helt enkelt inte förmått göra det. Tårarna har grumlat mina ögon och jag har inte varit i stånd till att skriva. Mors död kom som en stor överraskning för mig – även om det var en efterlängtd sådan: kära Mor har nu funnit vila i Helig Sabbat. Jag har mått dåligt för hennes skull så många gånger när jag har fått veta att hon inte ens under sitt livs skymning kunde få ro. Hon måste alltid arbeta, och hon var vid fullt medvetande in i det sista. De var så starka. Kära syster, jag är så tacksam för att du haft möjlighet att göra kära Mor den sista tjänsten. Hur stort och vackert är inte det! Jag tackar även min syster Mari och Selma också. Jag har varit en sådan ond människa, för att jag inte skrivit till Mor särskilt ofta – men inte för att jag skulle ha glömt bort henne. Men jag antar att du är så knuten till ditt eget hushåll. Och Mor kunde ju inte själv läsa – vem skulle ens ha läst mina brev för henne! Jag hoppas hon inte har dåliga minnen av mig. Om det finns någon liten sak i Peräkoski som gjorts av Mor eller som tillhörde henne, kan du vara så snäll och bevara den åt mig, så att jag kan spara den som ett minne av henne? Jag har heller inte varit vid god vigör: doktorn kom och sade att jag hade magsår. Iikka bröt fingret i skogshuggarlägret. Ringfingret på högra handen blev helt avskuret, som en tallkotte. Det fastnade mellan tunga timmerstockar. Han måste vara borta från arbetet i tre veckor. Hur mår Far? Snälla, säg honom att vi skickar många hälsningar, och att vårt hopp är att när han lämnar denna värld så gör han det i tron på Jesus. Jag säger nu farväl till dig min kära Syster. Må Gud vara med dig.

Källa: [Universitet i Minnesota](#)

- Vilka är de viktigaste ämnena eller största bekymren som tas upp av författaren i varje brev?
- Vilka intryck ger dessa brev av livet som migrant under sent 1800-tal och tidigt 1900-tal?
- Kan du se några likheter och skillnader mellan de erfarenheter som dessa migranter hade och dagens?